

Viborg, den 28. april 2010
/BRIMAD

Referat

til

mødet i Udvalg vedrørende Klimaudfordringer

22. april 2010 kl. 14:00

i Mødelokale F4, Skottenborg 26, 8800 Viborg

Indholdsfortegnelse

Pkt. Tekst	Side
1 Godkendelse af referat fra mødet den 4. marts 2010 *	3
2 Tema: Klima/energi/miljø i Region Midtjyllands egne driftsopgaver (Lokal Agenda 21 arbejdet) *	3
3 Orientering om to ansøgninger til Vækstforum inden for megasatsningen på energi og miljø *	4
4 Orientering om ansøgning til Vækstforum fra Samsø Energiakademi *	7
5 Gensidig orientering *	9

1-00-10-10

1. **Godkendelse af referat fra mødet den 4. marts 2010**

Administrationen indstiller,

at referatet fra Klimaudvalgets møde den 4. marts 2010 godkendes.

Beslutning

Referatet blev godkendt.

Bilag

- Referat af mødet 04-03-10

1-00-10-10

2. **Tema: Klima/energi/miljø i Region Midtjyllands egne driftsopgaver (Lokal Agenda 21 arbejdet)**

Resumé

Administrationen orienterer.

Administrationen indstiller,

at orienteringen tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Regionens Agenda 21-kordinator samt repræsentanter for Regionens Bygningskontor og Århus Sygehus (som eksempel på et af Regionens sygehuse) vil holde indlæg vedr.:

- Lokal Agenda 21-strategien og den tilhørende handlingsplan
- Status på energi- og miljøpuljen, der administreres i Bygningskontoret
- Energi- og miljøledelse på Århus Sygehus, herunder arbejdet med at indsamle data, gennemføre forbedringstiltag mv.

Beslutning

Klimaudvalget ønsker forelagt et udkast til revideret Lokal Agenda 21 strategi og handlingsplan i god tid inden behandling i Forretningsudvalg og Regionsråd.

Udvalget lægger bl.a. vægt på følgende elementer i en kommende handlingsplan:

- Opstilling af konkrete, tidsfaste handlinger.
- Forslag til finansiering af energi/klima/miljø projekter i form af f.eks. pulje.
- Udbredelse af det gode eksempel på energi- og miljøledelse fra Århus Sygehus til Regionens øvrige hospitaler og institutioner.

1-00-10-10

3. Orientering om to ansøgninger til Vækstforum inden for megasatsningen på energi og miljø

Resumé

På baggrund af prækvalifikation til megasatsningen på energi og miljø er der udvalgt to projekter til forelæggelse for Vækstforum den 12. maj 2010 og senere i Forretningsudvalget og Regionsrådet, hvis projekterne af Vækstforum indstilles til bevilling:

1. *Energiproduktion på basis af restprodukter fra levnedsmiddelindustrien*
2. *Bioraffinaderi til produktion af bioenergi i Region Midtjylland*

I projekterne får en række regionale og danske virksomheder mulighed for at udvikle og demonstrere ny teknologi inden for vedvarende energi og miljø. Projekterne vil ligeledes være væsentlige bidragydere til at øge produktionen af vedvarende energi i regionen. Aktiviteterne har et samlet budget på 29 mio. kr.

Administrationen indstiller,

at orienteringen om de to ansøgninger til Vækstforum tages til efterretning.

Beslutning

Projekt 1: Udvalget kan anbefale ansøgningen imødekommet.

Projekt 2: Udvalget kan ud fra et erhvervsudviklingsmæssigt perspektiv anbefale ansøgningen imødekommet.

Sagsfremstilling

På baggrund af prækvalifikation til megasatsningen er der udvalgt to projekter til forelæggelse for Vækstforum. Projekterne understøtter Vækstforums handlingsplan for energi og miljø og anbefales af Råd for Energi- og Miljøteknologi. I det følgende angivet et kort resumé.

1. Energiproduktion på basis af restprodukter fra levnedsmiddelindustrien

Ansøger: Center for Bioenergi- og Miljøteknologisk Innovation (CBMI)

Mål og effekter:

- Kortlægning af restprodukter fra levnedsmiddelindustrien i Region Midtjylland og deres anvendelsesmuligheder til energiformål.
- Udvikling og afprøvning af teknologi til produktion af biogas på basis af restprodukter.
- Etablering af et fuldskala demonstrationsanlæg på Karup Kartoffelmelsfabrik.
- Involvering af regionale og andre virksomheder med henblik på erhvervsmæssig vækst.
- Øget produktion af vedvarende energi.

Aktiviteter

Region Midtjylland har en betydelig fødevarerindustri. Restprodukterne vil ofte med fordel kunne omsættes til biogas og anvendes til produktion af el og varme og miljøvenlig gødning.

I det konkrete projekt vil der dels ske en kortlægning og en potentialevurdering af energien i affald fra fødevarerindustrien i Region Midtjylland generelt. Derudover vil projektet vurdere potentialet for og forberede en etablering af et special-biogasanlæg, som en del af et egentligt bioraffinaderi baseret på midt- og vestjysk kartoffelproduktion.

Projektet vil indkredse og afprøve den optimale teknologi i laboratorium og pilotforsøg, før der tages beslutning om investering i et fuld-skala demonstrationsanlæg på Kartoffelmelsfabrikken i Karup, som vil være det første af sin art i Danmark. Desuden vil projektet arbejde med mulighederne for at afsætte gassen til hhv. naturgasnettet eller til Karup Varmeværk.

Karup Kartoffelmelsfabrik A.m.b.A. er Danmarks største producent af stivelse på basis af kartofler. I Region Midtjylland er der ud over fabrikken i Karup en fabrik i Brande. De to fabrikker har tilsammen en række restprodukter, svarende til ca. 20.000 tons organisk tørstof årligt. Alene på fabrikken i Karup er der ca. 13.000 tons restprodukter med et energipotential på minimum 10 mio. m³ naturgasækvivalenter. Potentielt vil 50-75% heraf kunne anvendes til virksomhedens egenproduktion af el og varme og til opvarmning af Karup by (ca. 2000 indbyggere), mens de resterende 25-50% vil kunne oprenses og sælges til naturgasnettet.

Karup Kartoffelmelsfabrik har tradition for at udvikle nye teknologiske løsninger i samarbejde med andre virksomheder, entreprenører, leverandører, rådgivere, universiteter m.fl. Det er således intentionen, at projektet skal være primus motor og inspirator for levnedsmiddelindustrien i regionen. Den viden, som generes i projektet, vil blive stillet til rådighed for hele branchen.

Projektet gennemføres i et samarbejde mellem CBMI, Karup Kartoffelmelsfabrik, Danmarks Tekniske Universitet, Karup Fjernvarme, Naturgas Midt-Nord, rådgivere m.fl. En række lokale og regionale virksomheder vil blive inddraget i projektet. Virksomhederne vil gennem projektet få udviklet, afprøvet og demonstreret ny teknologi, som vil kunne afsættes på det globale marked.

2. Bioraffinaderi til produktion af bioenergi i Region Midtjylland

Ansøger: AgroTech

Mål og effekter:

- Udvikling af højværdigt proteinfoder til svin og fisk på basis af biprodukter fra bioethanolproduktion.
- Udvikling af forretningsgrundlaget og øget bæredygtighed i produktion af bioethanol på basis af foderhvede.
- Involvering af regionale virksomheder med henblik på at skabe erhvervsudvikling og nye arbejdspladser i forlængelse af Danish Biofuels bioethanolprojekt i Grenå.
- Øget produktion af biobrændstoffer til transportsektoren.

Aktiviteter

Danish Biofuel planlægger at etablere en fabrik i Grenå til produktion af 200 mio. l. bioethanol årligt. Der er tale om en såkaldt 1. generationsteknologi, hvor produktionen sker på basis af 600.000 tons foderhvede. Den forventede produktion svarer til ca. 8% af det nuværende danske benzinformbrug. Det er endvidere planen, at de 155.000 tons CO₂, som produceres ved forgæringen, skal opsamles og anvendes i industrien.

Ethanolfabrikken er allerede langt fremme i planlægningen: Der er købt arealer, lavet havneudvidelse, der foreligger en godkendt VVM-redegørelse, og der er lavet aftaler om levering af gær, proces damp m.m. En række regionale virksomheder forventes at blive leverandører til anlægget.

Tilskuddet fra Region Midtjylland indgår ikke i finansieringen af ethanolfabrikken, men anvendes til et selvstændigt projekt, hvor en gruppe af virksomheder og vidensinstitutioner vil arbejde med mulighederne for at udvikle højværdige fodermidler til svin og fisk på basis af de proteinrige biprodukter, der dannes ved forgæring af korn til ethanol.

Det aktuelle projekt vil, via en optimal udnyttelse af biprodukterne, både kunne bidrage til at øge bæredygtigheden ved produktion af 1. generations bioethanol og til at skabe erhvervsudvikling i forlængelse af Danish Biofuels bioethanolprojekt.

Energistyrelsen anerkender, at den tiltænkte produktion vil reducere udledningen af CO₂ med 69% i forhold til benzin. Dertil forventes yderligere 10% fortrængning via produktion af proteinholdigt foder, hvilket samlet giver en pæn høj effektivitet. Ethanolfabrikken vil være den første af sin art i Danmark, og det aktuelle projekt vil være det første af sin art i verden.

Projektet gennemføres i et samarbejde mellem Agro Tech, Danish Biofuel Holding A/S, DJF Aarhus Universitet, Dansk Landbrugs-rådgivning - Landscentret, Cimbria A/S, Hamlet Protein A/S, Biomar Group A/S, Crocus I/S. Som en del af projektet gennemføres en åben innovationsworkshop, hvor alle virksomheder med interesse i udvikling og afsætning af foderprodukter inviteres til samarbejde.

Projekternes økonomi (1.000 kr.)

Projekt	Vækstforum	Anden finansiering	I alt
Energiproduktion på basis af restprodukter fra levnedsmiddelindustrien	1.500	25.250	26.750
Bioraffinaderi til produktion af bioenergi i Region Midtjylland	1.020	1.250	2.270
I alt	2.520	26.500	29.020

Ansøgt tilskud fra Vækstforum	2010	2011	2012	I alt
Energiproduktion på basis af restprodukter fra levnedsmiddelindustrien	500	800	200	1.500
Bioraffinaderi til produktion af bioenergi i Region Midtjylland	420	600	-	1.020
I alt	920	1.400	200	2.520

1-00-10-10

4. Orientering om ansøgning til Vækstforum fra Samsø Energiakademi

Resumé

Samsø Energiakademi søger Vækstforum om støtte til projektet "Aktivering af energiplaner i Energibyer og -kommuner". Der er dels tale om videreførelse af Akademiets aktiviteter vedr. internationale relationer og dels målrettede tilbud til kommunerne i Region Midtjylland og til Regionen på energi- og klimaområdet.

Samsø Energiakademi har tidligere modtaget støtte til sine aktiviteter via bevilling på finansloven, hvilket imidlertid ikke er tilfældet for 2010. Klima- og Energiministeriet har på den baggrund via Energistyrelsen rettet henvendelse til Region Midtjylland med anmodning om at søge tilvejebragt finansiering af Akademiets aktiviteter i 2010 via bevilling af Regionalfonds- og statsmidler fra Erhvervs- og Byggestyrelsen.

I projektbeskrivelsen fra Samsø Energiakademi er medtaget opdatering af de kommunale energi- og klimaregnskaber samt hjælp til kommunerne til udarbejdelse af handlingsplaner på energi- og klimaområdet. Endvidere omfatter projektet aktiviteter med deltagelse af kommuner med en særlig indsats på klima- og energiområdet, herunder de officielle Energibyer. Denne indsats er i overensstemmelse med Vækstforums handlingsplan på energi- og miljøområdet.

Administrationen indstiller,

at orienteringen om ansøgningen fra Samsø Energiakademi til Vækstforum tages til efterretning.

Beslutning

Udvalget kan anbefale ansøgningen imødekommet.

Sagsfremstilling

Baggrund

Samsø blev i 1997 udnævnt til "Danmarks vedvarende energi-ø" og har siden gennemført en målrettet indsats for at fremme vedvarende energi i energiforsyningen, hvilket i stort omfang er lykkedes - ikke mindst i kraft af et stort lokalt engagement.

Samsø Energiakademi har bl.a. til formål at formidle viden om energibesparelser og vedvarende energi, og det er lykkedes at opnå international opmærksomhed om Samsø's indsats, hvilket har bidraget til synliggørelse af danske energiløsninger.

Samsø Energiakademi har tidligere modtaget støtte til sine aktiviteter via bevilling på finansloven, hvilket imidlertid ikke er tilfældet for 2010. Klima- og Energiministeriet har på den baggrund via Energistyrelsen rettet henvendelse til Region Midtjylland med anmodning om at søge tilvejebragt finansiering af Akademiets aktiviteter i 2010 via bevilling af Regionalfonds- og statsmidler fra Erhvervs- og Byggestyrelsen.

Samsø Energiakademi har i samarbejde med Regionen udarbejdet vedlagte ansøgning, som tager udgangspunkt i en fortsættelse af Akademiets internationale formidlings- og netværksaktiviteter samtidig med, at Akademiet gennemfører aktiviteter, der støtter op om Vækstforums handlingsplan på energi- og miljøområdet.

Mål og effekter

De konkrete mål for projektet er følgende:

- Opdatering af energiregnskaber og udbygning af disse til klimaregnskaber for kommunerne i Region Midtjylland og for Regionen.
- Udarbejdelse af kommunale energi- og klimahandlingsplaner i samarbejde med kommunerne.
- Udvikling af værktøjer og formidling af disse til kommunerne til gennemførelse af handlingsplanerne.
- Udvikling af et internationalt projekt vedr. energibyer/-kommuner, hvor der planlægges en særlig indsats på energi- og klimaområdet.
- Opbygning af et dokumenteret internationalt netværk inden for energi og klima.

Projektet vil således videreføre og yderligere målrette Samsø Energiakademis indsats på energi- og klimaområdet i forhold til at udbrede Samsø's succes som Energi-Ø til den øvrige del af Region Midtjylland og fremvise Samsø's energiløsninger nationalt og internationalt.

Projektet vil således bidrage til at skabe nye innovative løsninger inden for energi og klima til gavn for indsatsen på disse områder og samtidig bidrage til den regionale og nationale erhvervsudvikling på energi- og klimaområdet.

Aktiviteter

I 2008 blev der udarbejdet energiregnskaber gældende for 2007 for 13 af kommunerne i Regionen og for Regionen som helhed. Disse regnskaber blev udarbejdet i et samarbejde mellem kommunerne, Regionen, Samsø Energiakademi og PlanEnergi (konsulentfirma). Kommunerne har i stort omfang anvendt disse regnskaber, som grundlag for en aktiv indsats på energi- og klimaområdet, og der er ønske fra kommunernes side om en ajourføring af disse regnskaber og til en opgradering heraf til egentlige klimaregnskaber. Det påregnes endvidere, at alle 19 kommuner denne gang ønsker disse udarbejdet.

Efter udarbejdelsen af disse regnskaber vil der blive arrangeret kurser for kommunale energi- og klimamedarbejdere i brugen af disse regnskaber som grundlag for en aktiv energi- og klimainsats, samt hvorledes denne indsats i praksis kan gennemføres.

I Region Midtjylland er Skive, Herning og Århus af Klima- og Energiministeriet udnævnt til officielle "Energibyer". Både disse kommuner og flere andre kommuner i Regionen gennemfører en særlig indsats på energi- og klimaområdet. Samsø Energiakademi vil

medvirke til udvikling af metoder til gennemførelse af en sådan målrettet energi- og klimaindsats, som vil blive afprøvet i praksis i en eller flere af kommunerne i Regionen. Denne indsats vil være til inspiration for andre kommuner.

Økonomi

Udgiftsbudget (1000 kr.)

Energi- og klimaregnskaber, handlingsplaner og værktøjer	1.130
Projekt for kommuner med særlig indsats på energi og klima	840
Internationalt netværk	280
I alt	2.250

Finansiering (1000 kr.)

EU Regionalfond via Erhvervs- og Byggestyrelsen	750
Staten via Erhvervs- og Byggestyrelsen	750
Region Midtjylland	750
I alt	2.250

1-00-10-10

5. Gensidig orientering

Sagsfremstilling

Gensidig orientering for udvalgets medlemmer.

Næste møde er berammet til den 3. juni 2010.

Beslutning

Den verserende sag i Folketinget vedr. etablering af et testcenter for store prototype vindmøller blev drøftet.

Næste møde søges afholdt den 3. juni 2010 kl. 14.00 i Skejby med følgende tema:

- Tiltag i forhold til energi/klima/miljø på Det Nye Universitetshospital i Skejby.